

Ársreikningur 2016

Séreign LSR

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Engjateigi 11

105 Reykjavík

421198-2259

Efnisyfirlit

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra.....	2-5
Áritun óháðs endurskoðanda.....	6
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.....	8
Efnahagsreikningur.....	9
Sjóðstreymi.....	10
Skýringar.....	11-30
Kennitölur - Fimm ára yfirlit.....	31
Viðauki I - Deildaskipt yfirlit LSR.....	35

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Starfsemi sjóðsins

Séreign LSR starfar samkvæmt lögum nr. 1/1997 um LSR, lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktum sem settar hafa verið um starfsemi sjóðsins og öðrum reglum sem um lífeyrissjóði gilda. Stjórn LSR hefur einnig samþykkt margvíslegar reglur sem gilda í starfsemi sjóðsins. Hlutverk sjóðsins er:

- Að greiða sjóðfélögum séreignarlífeyri.
- Að taka við iðgjöldum og varðveita upplýsingar um inneign sjóðfélaga.
- Að ávaxta fjármuni sjóðsins með sem bestum hætti með hliðsjón af fjárfestingarstefnu og að teknu tilliti til áhættu.

Séreign LSR bíður upp á þrjár mismunandi fjárfestingarleiðir sem eru fjárhagslega aðskildar og með ólíka samsetningu hlutabréfa, skuldabréfa og innlána.

LSR er starfræktur í þremur deildum og er hver deild með aðskilinn fjárhag. Deildir sjóðsins eru: A-deild, B-deild og Séreign LSR. Fyrir árið 2016 er í fyrsta sinn gerður ársreikningur fyrir hverja deild LSR fyrir sig í stað eins ársreiknings fyrir LSR í heild sinni. Deildaskipt yfirlit LSR er að finna í viðauka I.

Nýjar reglur um ársreikninga lífeyrissjóða

Ársreikningur þessi er gerður samkvæmt nýjum reglum Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða sem koma nú til framkvæmda í fyrsta sinn árið 2016. Nýju reglurnar leiða til breytinga á framsetningu ýmissa liða í reikningsskilunum. Þær hafa þó engin áhrif á mat á fjármálagerningum og eru samanburðarfjárhæðir því óbreyttar milli ára. Frekari upplýsingar um áhrif breytinganna er að finna í skýringum 2.2 og 14.

Eignir og ávöxtun

Hrein eign til greiðslu lífeyris nam 14.238 milljónum kr. í árslok 2016 samanborið við 13.576 milljónir kr. árið áður. Eignir Leiðar I námu 6.282 milljónum kr. í árslok 2016, Leiðar II námu 1.449 milljónum kr. og Leiðar III 6.507 milljónum kr.

Nafnávöxtun Leiðar I á árinu 2016 var -1,3% sem samsvarar -3,3% raunávöxtun. Hrein raunávöxtun Leiðar I, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum var -3,4% á árinu 2016 samanborið við 6,5% árið áður. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 4,6% og síðustu 10 ára 0,8%.

Nafnávöxtun Leiðar II á árinu 2016 var 0,9% sem samsvarar -1,2% raunávöxtun. Hrein raunávöxtun Leiðar II var -1,3% á árinu 2016 samanborið við 5,4% árið áður. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 4,6% og síðustu 10 ára 2,1%.

Nafnávöxtun Leiðar III á árinu 2016 var 4,5% sem samsvarar 2,4% raunávöxtun. Hrein raunávöxtun Leiðar III var 2,3% á árinu 2016 samanborið við 2,2% árið áður. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 2,1% og síðustu 10 ára 3,6%.

Iðgjaldagreiðslur og fjöldi sjóðfélaga

Iðgjaldagreiðslur til sjóðsins námu 1.355 milljónum kr. á árinu 2016 en þar af var 484 milljónum kr. ráðstafað inn á fasteignalán samkvæmt tímabundnu úrræði. Nettó iðgjöld sjóðsins voru því 871 milljón kr. á móti 733 milljónum kr. árið áður. Virkir sjóðfélagar, þ.e. sjóðfélagar sem greiða iðgjöld til sjóðsins að meðaltali í hverjum mánuði, voru 3.067 á árinu 2016. Þar af greiddu 1.018 að meðaltali til Leiðar I, 557 til Leiðar II og 1.491 til Leiðar III. Í árslok 2016 áttu 6.884 sjóðfélagar réttindi hjá sjóðnum.

Lífeyrisgreiðslur og fjöldi lífeyrisþega

Á árinu 2016 námu útgreiðslur úr Séreign LSR 398 milljónum kr. samanborið við 369 milljónir kr. árið áður. Meðalfjöldi lífeyrisþega var 146 á árinu 2016 samanborið við 136 á árinu 2015. Af greiðslum ársins 2016 voru 172 milljónir kr. greiddar úr Leið I, 30 milljónir kr. úr Leið II og 196 milljónir kr. úr Leið III.

Fjárfestingartekjur og rekstrarkostnaður

Hreinar fjárfestingartekjur námu 419 milljónum kr. samanborið við 1.035 milljónir kr. árið áður. Rekstrarkostnaður sjóðsins, þ.e. skrifstofu- og stjórnunarkostnaður, nam 9,7 milljónum kr. samanborið við 8,9 milljónir kr. árið áður. Rekstrarkostnaður í hlutfalli af meðalstöðu eigna var 0,07% hjá Leið I, 0,06% hjá Leið II og 0,05% hjá Leið III.

Rekstur Séreignar LSR er í umsjá LSR þar sem starfsmenn LSR annast allan rekstur sjóðsins. Séreign LSR tekur þátt í sameiginlegum kostnaði LSR í samræmi við reglur sem sjóðirnir hafa undirritað sín á milli. Sjá nánari upplýsingar um rekstrarkostnað í skýringu 6.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Stjórnarhættir og áhættustýring

LSR leggur áherslu á góða stjórnarhætti. Í stefnuyfirlýsingu sjóðsins segir; LSR tileinkar sér ábyrga starfshætti, með vönduð vinnubrögð, fagmennsku og frumkvæði að leiðarljósi. Sjóðurinn leggur áherslu á fyrirmyndarþjónustu og öfluga upplýsingatækni. Þannig verður LSR traustur lífeyrissjóður og sjóðfélögum örugg samfylgd.

Stjórn sjóðsins er skipuð átta einstaklingum. Fjármála- og efnahagsráðherra skipar fjóra stjórnarmenn, stjórn BSRB skipar tvo, stjórn BHM einn og stjórn KÍ einn. Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins í samræmi við lög um lífeyrissjóði, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins.

Stjórnin ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans, gengur frá starfslýsingu hans og setur honum erindisbréf. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins í umboði stjórnar.

Endurskoðunarnefnd er undirnefnd stjórnar og er hún skipuð til eins árs í senn. Hún starfar í samræmi við IX. kafla laga um ársreikninga nr. 3/2006. Nefndin hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, tilhögun innra eftirlits og aðferðum við áhættumat í því skyni að auka trúverðugleika í starfsemi sjóðsins.

Stjórn LSR hefur samþykkt sérstaka stjórnarháttayfirlýsingu og er henni ætlað að styðja við góða og ábyrga stjórnarhætti. Með góðum stjórnarháttum í starfsemi LSR er lagður grunnur að traustum samskiptum stjórnenda og starfsmanna sjóðsins við sjóðfélaga og launagreiðendur. Með góðum stjórnarháttum er stuðlað að gagnsæi í starfsemi sjóðsins. Við mótum stjórnarháttu hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar almennt viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja.

Stjórn LSR hefur jafnframt sett sér sérstakar starfsreglur. Í starfsreglunum er fjallað um starfsemi, skipan og verksvið stjórnar. Í starfsreglunum er m.a. litið til samþykktu sjóðsins og laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sérstaklega er litið til þeirra ákvæða er lúta að stjórnarháttum lífeyrissjóða og hæfi. Stjórnarháttayfirlýsingin og starfsreglur stjórnar eru aðgengilegar á vef sjóðsins ásamt fleiri innri reglum sem sjóðurinn hefur sett sér. Hér að neðan er að finna yfirlit yfir helstu reglur, leiðbeiningar og gögn um stjórnarhætti sem lífeyrissjóðurinn fylgir. Neðangreindur listi er þó ekki tæmandi heldur settur fram til upplýsinga. Lög, reglur og leiðbeinandi tilmæli FME eru m.a. aðgengileg á vef FME.

Lög:

- Lög nr. 1/1997 um LSR.
- Lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Reglugerðir og reglur:

- Reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015.
- Reglur um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða nr. 180/2013.
- Reglur um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða nr. 577/2012.
- Reglugerð um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar nr. 916/2009.
- Reglugerð um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 391/1998.

Leiðbeinandi tilmæli FME:

- Leiðbeinandi tilmæli um upplýsingakerfi eftirlitsskyldra aðila nr. 2/2014.
- Leiðbeinandi tilmæli um útvistun hjá eftirlitsskyldum aðilum nr. 6/2014.
- Leiðbeinandi tilmæli um áhættustýringu (eftirlitskerfi) samtryggingadeilda lífeyrissjóða nr. 1/2013.
- Leiðbeinandi tilmæli um áhættustýringu (eftirlitskerfi) vörsluaðila séreignarsparnaðar nr. 2/2013.
- Leiðbeinandi tilmæli um hæfi lykilstarfsmanna nr. 3/2010.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Innri reglur LSR:

- Hluthafastefna LSR.
- Reglur LSR um hlutverk stjórnar, framkvæmdastjóra og annarra starfsmanna við ávöxtun eigna sjóðsins.
- Reglur um upplýsingagjöf til stjórnar LSR um rekstur.
- Samþykktir LSR.
- Siða- og samskiptareglur LSR.
- Starfsreglur endurskoðunarnefndar.
- Starfsreglur stjórnar LSR.
- Stjórnarháttayfirlýsing LSR.
- Verklagsreglur LSR um verðbréfavíðskipti lífeyrissjóðsins, stjórnar hans og starfsmanna.
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna LSR.

Stjórn sjóðsins setur fjárfestingastefnu fyrir sjóðinn en í henni eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum hans. Þá hefur stjórn sjóðsins samþykkt áhættustefnu en áhættustýring hjá sjóðnum byggir á framangreindum leiðbeinandi tilmælum FME. Markmið áhættustefnunnar er að auka öryggi í starfsemi sjóðsins með því að greina, fylgjast með og takmarka áhættu í rekstri sjóðsins. Áhættan nær bæði til atvika sem lúta að eignum og skuldbindingum sjóðsins sem og rekstrarlegum þáttum. Nánari umfjöllun um áhættuþætti sem hafa verið skilgreindir í starfsemi sjóðsins, áhættustýringu og áhættustefnu má sjá í skýringu 13.

Áhættustefnan er eitt af lykilverkfærum stjórnar við að uppfylla skyldur sínar gagnvart sjóðnum. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar hún að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Eitt af verkefnum stjórnar er að móta innra eftirlit lífeyrissjóðsins og skjalfesta eftirlitsferla. Allir helstu ferlar í starfseminni hafa verið skjalfestir og hlutverk skilgreind. Lögð er áhersla á að greina helstu áhættuþætti og hefur sjóðurinn innleitt virkt eftirlit til að draga úr áhættu og villum.

Ófjárhagslegar upplýsingar

Í júní 2016 samþykkti Alþingi töluverðar breytingar á lögum um ársreikninga. Lagabreytingarnar gilda með afturvirkum hætti frá og með 1. janúar 2016. Meðal lagabreytinganna er krafa um að í yfirliti með skýrslu stjórnar tiltekinna félaga skuli fylgja upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif sjóðsins í tenglum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Jafnframt skal gera grein fyrir stefnu sjóðsins í mannréttindamálum og hvernig hann spornar við spillingar- og mútumálum. Hafi sjóðurinn ekki stefnu í tengslum við eitt eða fleiri mál samkvæmt lögnum, skal gera skýra og rökstudda grein fyrir því í yfirlitinu. Sjóðurinn telst eining tengd almannahagsmunum og fellur undir fyrrnefndar kröfur um upplýsingagjöf sem koma til vegna innleiðingar á tilskipun Evrópusambandsins. Þess má geta að fyrir félög í aðildarríkjum Evrópusambandsins gildir ákvæðið frá og með árinu 2017. Vegna þess skamma tíma sem leið frá lagabreytingunum til loka reikningsárs hefur sjóðnum ekki reynst unnt að innleiða þetta ákvæði. Innleiðing mun eiga sér stað á árinu 2017 og fyrrgreindar upplýsingar munu verða birtar í næsta ársreikningi sjóðsins.

Atburðir eftir lok reikningsárs

Frá árinu 2008 hafa lífeyrissjóðir búið við gjaldeyrishöft með tilheyrandi takmörkunum á fjárfestingar erlendis. Undanfarin ár hafa lífeyrissjóðir þó fengið undanþágu til að fjárfesta erlendis fyrir tiltekna fjárhæð hverju sinni. Þann 14. mars s.l. var gjaldeyrishöftum formlega aflétt og hefur óvissu um fjárfestingarheimildir erlendis í framtíðinni þar með verið eytt.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Stjórn LSR og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins með undirskrift sinni.

Reykjavík 5. apríl 2017

Í stjórn LSR

Þórveig Þormóðsdóttir, formaður stjórnar

Gunnar Björnsson, varaformaður stjórnar

Árni Stefán Jónsson

Áslaug María Friðriksdóttir

Guðrún Ögmundsdóttir

Unnur Pétursdóttir

Viðar Helgason

Þórður Á. Hjaltested

Framkvæmdastjóri

Haukur Hafsteinsson

Áritun ríkisendurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Séreignar LSR fyrir árið 2016. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit yfir breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu Séreignar LSR, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Við staðfestum að samkvæmt okkar bestu vitund eru í skýrslu stjórnar veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og koma ekki fram í skýringum.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af efnahag Séreignar LSR og tryggingafræðilegri stöðu 31. desember 2016, afkomu hennar og breytingu á handbæru fé á árinu 2016, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda. Við erum óháð Séreign LSR og höfum unnið í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi. Við teljum að við endurskoðunina hafi verið aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að undirbyggja álit okkar.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri (hér eftir nefnd stjórnendur) eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórnendur eru einnig ábyrgir fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar við gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi

Við gerð ársreikningsins eru stjórnendur ábyrgir fyrir mati á rekstrarhæfi sjóðsins og almennt er gengið út frá rekstrarhæfi við samningu ársreiknings. Ef vafi leikur á rekstrarhæfi skal gerð grein fyrir því í ársreikningnum með viðeigandi skýringum.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanlega vissa er mikið öryggi en ekki trygging þess að endurskoðun sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða

Endurskoðun okkar er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla og hún byggir á faglegri dómgreind og gagnrýni. Í því felst að okkur ber að:

- Greina og meta hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, skipuleggja og framkvæma endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og afla endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að undirbyggja álit okkar. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur fallið í sér samsæri, fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá reglum innra eftirlits.
- Afla skilnings á innra eftirliti í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir.
- Meta hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda ásamt tengdum skýringum séu viðeigandi.
- Meta forsendu stjórnenda á rekstrarhæfi og meta á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.

Áritun ríkisendurskoðanda

- Meta í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, leggja mat á framsetningu, uppbyggingu og innihald, þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og verulega annmarka á innra eftirliti og önnur mikilvæg atriði sem koma upp við endurskoðun okkar.

Við höfum afhent stjórn og endurskoðunarnefnd yfirlýsingu þess efnis að við uppfyllum ákvæði siðareglna er varðar óhæði.

Ríkisendurskoðun, 5. apríl 2017

Sveinn Arason
Ríkisendurskoðandi

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	Leið I	Leið II	Leið III	2016	2015
Iðgjöld					
Iðgjöld sjóðfélaga	280.351	148.280	413.547	842.178	780.606
Iðgjöld launagreiðenda	172.685	85.132	234.490	492.307	462.582
Réttindaflutningar og endurgreiðslur	(98.778)	11.993	107.456	20.671	43.214
Séreignariðgjöldum ráðstafað inn á fasteignalán	(159.419)	(97.681)	(226.909)	(484.009)	(553.814)
	<u>194.838</u>	<u>147.724</u>	<u>528.584</u>	<u>871.146</u>	<u>732.588</u>
Lífeyrir					
Heildarfjárhæð lífeyris	<u>172.393</u>	<u>29.974</u>	<u>195.598</u>	<u>397.965</u>	<u>369.473</u>
Hreinar fjárfestingartekjur					
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	(97.463)	3.332	0	(94.131)	549.770
Hreinar tekjur af skuldabréfum	17.042	4.168	0	21.210	27.993
Vaxtatekjur af bundnum bankainnistæðum	0	0	241.875	241.875	220.662
Vaxtatekjur af handbæru fé	887	5.499	4.424	10.810	19.029
Fjárfestingargjöld	(2.184)	(379)	0	(2.563)	(2.852)
	<u>(81.718)</u>	<u>12.620</u>	<u>246.299</u>	<u>177.201</u>	<u>814.602</u>
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	<u>4.887</u>	<u>1.070</u>	<u>3.703</u>	<u>9.660</u>	<u>8.942</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	(64.159)	129.300	575.582	640.722	1.168.774
Hrein eign frá fyrra ári	<u>6.345.976</u>	<u>1.319.688</u>	<u>5.690.017</u>	<u>13.355.680</u>	<u>12.186.906</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>6.281.817</u>	<u>1.448.988</u>	<u>6.265.598</u>	<u>13.996.403</u>	<u>13.355.680</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

	Leið I	Leið II	Leið III	2016	2015
Eignir					
Fjárfestingar					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	5.849.418	1.238.032	0	7.087.450	6.934.443
Skuldabréf	281.466	89.041	0	370.507	362.410
Bundnar bankainnstæður	0	0	6.180.912	6.180.912	5.622.286
	<u>6.130.883</u>	<u>1.327.073</u>	<u>6.180.912</u>	<u>13.638.868</u>	<u>12.919.139</u>
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	(141)	603	(418)	43	2.524
Aðrar kröfur	2.536	1.751	9.853	14.139	20.280
	<u>2.394</u>	<u>2.353</u>	<u>9.435</u>	<u>14.182</u>	<u>22.803</u>
Ýmsar eignir					
Handbært fé	152.426	120.694	82.273	355.392	430.081
Eignir samtals	<u>6.285.703</u>	<u>1.450.120</u>	<u>6.272.620</u>	<u>14.008.443</u>	<u>13.372.024</u>
Skuldir					
Aðrar skuldir	3.886	1.133	7.021	12.040	16.343
Skuldir samtals	<u>3.886</u>	<u>1.133</u>	<u>7.021</u>	<u>12.040</u>	<u>16.343</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>6.281.817</u>	<u>1.448.988</u>	<u>6.265.598</u>	<u>13.996.403</u>	<u>13.355.680</u>

Sjóðstreymi árið 2016

	Leið I	Leið II	Leið III	2016	2015
Inngreiðslur					
Iðgjöld	195.727	147.371	530.529	873.627	742.592
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	9.735	6.747	4.424	20.907	15.628
	<u>205.462</u>	<u>154.117</u>	<u>534.953</u>	<u>894.533</u>	<u>758.220</u>
Útgreiðslur					
Lífeyrir	173.683	32.040	196.507	402.229	393.918
Rekstrarkostnaður	5.827	1.162	3.320	10.309	8.912
Aðrar útgreiðslur	2.184	379	0	2.563	2.852
	<u>181.693</u>	<u>33.581</u>	<u>199.827</u>	<u>415.101</u>	<u>405.682</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>23.769</u>	<u>120.537</u>	<u>335.126</u>	<u>479.432</u>	<u>352.538</u>
Fjárfestingarhreyfingar					
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	25.812	2.758	0	28.570	29.300
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(1.426.004)	(309.033)	0	(1.735.036)	(638.749)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	1.278.093	181.235	0	1.459.328	518.215
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	9.598	3.515	0	13.113	19.829
Uppgjör afleiðusamninga	0	0	0	0	(20.046)
Ný bundin innlán	0	0	(310.000)	(310.000)	(355.090)
	<u>(112.500)</u>	<u>(121.525)</u>	<u>(310.000)</u>	<u>(544.025)</u>	<u>(446.542)</u>
Breyting á handbæru fé	(88.731)	(0.988)	25.126	(64.593)	(88.300)
Gengismunur af handbæru fé	(8.848)	(1.248)	0	(10.096)	338
Handbært fé í upphafi árs	<u>250.005</u>	<u>122.929</u>	<u>57.147</u>	<u>430.081</u>	<u>518.043</u>
Handbært fé í lok árs	<u>152.426</u>	<u>120.694</u>	<u>82.273</u>	<u>355.392</u>	<u>430.081</u>

1. Almennar upplýsingar um sjóðinn

Séreign LSR starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og laga nr. 1/1997 um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins. Sjóðurinn býður upp á þrjár mismunandi fjárfestingarleiðir sem eru fjárhagslega aðskildar og með ólíka samsetningu hlutabréfa, skuldabréfa og innlána.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1 Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.

2.2 Breytingar á reikningsskilaaðferðum

Upptaka á reglum Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 komu til framkvæmda við gerð ársreikninga lífeyrissjóða fyrir árið 2016. Nýju reglurnar leiða til breytinga á framsetningu ýmissa liða reikningsskilanna. Þær hafa hins vegar engin áhrif á mat fjármálagerninga og eru samanburðarfjárhæðir því óbreyttar. Finna má nánari upplýsingar um breytingarnar og áhrif þeirra í skýringu nr. 14.

2.3 Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í þúsundum íslenskra króna, sem er bæði starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins.

2.4 Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskilanna þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda, geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi lið sem hafa veruleg áhrif á ársreikning lífeyrissjóðsins:

i) Stigskipting gangvirðis, sjá skýringu 8.

2.5 Iðgjöld

Iðgjald til sjóðsins er háð ákvörðun sjóðfélagans en frádráttarbært iðgjald frá tekjuskatti er að hámarki 4% af launum. Mótframlag launagreiðanda getur numið allt að 2%.

2.6 Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádrögnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og áfallinn gengismunur á eignir í árslok.

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum, að frádrögnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem greint er frá í skýringu nr. 5 um fjárfestingargjöld.

Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap, sem og breytingar á gangvirði.

Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir. Í skýringu 4.1 má sjá breytingar á gangvirði 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

Skýringar

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem skýrt er frá í skýringu nr. 5 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökugjöld af sjóðfélagalánnum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld. Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapsáhættu sem er fyrir hendi á reikningskiladegi.

c) Fjárfestingargjöld

Hér eru færð fjárfestingargjöld og þóknanir til fjármálagjafirtækja og sjóða um sameiginlega fjárfestingu vegna umsýslu og stjórnunar á fjárfestingum sjóðsins. Í skýringu nr. 5 er greint frá áætlaðri umsýsluþóknun vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfa- og framtakssjóðum.

2.7 Rekstrarkostnaður

LSR annast rekstur sjóðsins og greiðir hann mánaðarlega fyrir hlutdeild sína í sameiginlegum kostnaði. Allur rekstrarkostnaður er færður undir skrifstofu- og stjórnunarkostnað. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til. Sjá nánari umfjöllun í skýringarlið 6.

2.8 Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007. Fjárfestingar sjóðsins samstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum, bundnum bankainnstæðum og öðrum fjárfestingum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi.

a) Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningskilareglur.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í árslok en gangvirði annarra fjárfestinga (óskráðra) í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu 8. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stigskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

b) Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

c) Skuldabréf

Skuldabréf eru færð á gangvirði með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun í árslok. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok reikningsárs. Í skýringu 8 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

d) Bundnar bankainnstæður

Undir bundnar bankainnstæður eru færð innlán í bönkum sem bundin eru til lengri tíma en þriggja mánaða en sjóðurinn horfir á þessar bankainnstæður sem fjárfestingu en ekki sem handbært fé.

2.9 Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikning á kostnaðarverði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

2.10 Umreikningur í íslenskar krónur

Eignir í erlendri mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við opinbert kaupgengi Seðlabanka Íslands í árslok.

Skýringar

3. Lífeyrir

Greiddur lífeyrir skiptist þannig:

	2016	2015
Ellilífeyrir	370.661	314.231
Örorkulífeyrir	1.937	74
Makalífeyrir	6.777	10.628
Barnalífeyrir	17.891	12.158
Aðrar útgreiðslur	699	32.381
	397.965	369.473

4. Hreinar fjárfestingartekjur

4.1 Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2016	Arður	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samtsals 2016	Hreinar tekjur samtsals 2015
GAMMA: Iceland Gov. Bond Fund	693.122	0	44.318	44.318	62.769
Íslandssjóðir, Sjóður 5	471.591	0	25.686	25.686	36.974
Landsvaki, Markaðsbréf	411.692	0	20.837	20.837	19.855
Stefnir, Ríkisverðbréfasjóður langur	409.900	0	20.268	20.268	12.958
Júpiter, Ríkisskuldabréfasjóður	355.628	0	15.071	15.071	4.723
Ísl. verðbréf, Áskriftarsj. ríkisverðbréfa	341.839	0	15.747	15.747	13.709
Alda Ríkisverðbréf millilöng	326.746	0	14.398	14.398	12.348
Marel hf	162.032	1.295	(5.239)	(3.944)	62.263
Icelandair Group hf	156.692	4.347	(80.185)	(75.838)	92.048
Össur hf	153.414	708	(26.279)	(25.571)	35.123
Aðrar eignir	819.957	22.037	77.968	100.005	120.233
	4.302.613	28.387	122.589	150.976	473.004

Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2016	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samtsals 2016	Hreinar tekjur samtsals 2015
Wellington Global Quality Grow	449.183	(9.560)	(1.242)	(10.803)	0
MFS FCP Global Equity	449.053	(62.171)	30.804	(31.366)	2.616
Schroder Global Quant Value	340.770	(18.451)	18.236	(215)	(4.648)
SSgA World Index Fund	338.974	(19.547)	24.729	5.182	0
Vanguard Global Stock Index	338.578	(72.914)	49.956	(22.957)	3.562
Schroder Global Core	197.751	(26.894)	16.824	(10.070)	2.261
T. Rowe Price US Small Cap Fund	195.049	(10.426)	11.281	855	555
T. Rowe Price US Large Growth	117.991	(17.117)	2.838	(14.279)	15.429
ACM Global Growth Trends	59.654	(8.888)	(140)	(9.028)	2.438
Seilern Stryx Fund	56.999	(8.106)	2.469	(5.636)	6.996
Aðrar eignir	240.836	(136.147)	(10.642)	(146.789)	47.557
	2.784.837	(390.220)	145.113	(245.107)	76.766

Samtals hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum (94.131) 549.770

Skýringar

4.2 Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig:

Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga

	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Samtals 2016	Samtals 2015
Ríkistryggð skuldabréf	15.996	0	15.996	11.466
Skuldabréf sveitarfélaga	5.213	0	5.213	16.527
Samtals tekjur af skuldabréfum	21.210	0	21.210	27.993

5. Fjárfestingargjöld

Árið 2016	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð fjárfestingar- gjöld	Fjárfestingar- gjöld samtals
Umsýsluþóknarir:			
Vegna innlendra verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða	0	28.303	28.303
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða og annarra sjóða	0	223	223
Vegna erlendra verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða	1.122	8.689	9.812
Vegna erlendra fagfjárfestingsjóða og annarra sjóða	596	933	1.528
	1.718	38.149	39.867
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfavíðskipta	412	0	412
Vörsluþóknarir	432	0	432
	2.563	38.149	40.712

Fjárfestingarleið	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð fjárfestingar- gjöld	Samtals 2016
Leið I	2.184	30.182	32.366
Leið II	379	7.967	8.346
Leið III	0	0	0
	2.563	38.149	40.712

Skýringar

Árið 2015	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð fjárfestingargjöld	Fjárfestingargjöld samtals
Umsýsluþóknarir:			
Vegna innlendra verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða	0	21.948	21.948
Vegna innlendra fagfjárfestasjóða og annarra sjóða	98	142	240
Vegna erlendra verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða	1.393	15.807	17.199
Vegna erlendra fagfjárfestasjóða og annarra sjóða	417	1.296	1.712
	1.907	39.192	41.099
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfaviðskipta	359	0	359
Vörsluþóknarir	585	0	585
	2.852	39.192	42.044

Fjárfestingarleið	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð fjárfestingargjöld	Samtals 2015
Leið I	2.431	32.724	35.156
Leið II	421	6.468	6.888
Leið III	0	0	0
	2.852	39.192	42.044

Bein fjárfestingargjöld námu 2,6 milljónum kr. á árinu 2016 og koma fram í yfirlit um hreina eign til greiðslu lífeyris. Því til viðbótar eru áætluð og reiknuð fjárfestingargjöld en hjá nokkrum vörslu- eða stýringaraðilum verðbréfasafna liggja kostnaðarupplýsingar ekki fyrir og er sá kostnaður því innifalinn í gengi viðkomandi sjóða. Miðað við umsamin þóknanahlutföll og meðalstöðu hvers safns fyrir sig er áætlað að umsýsluþóknun til viðbótar beinum fjárfestingargjöldum hafi numið 38,1 milljón kr. á árinu 2016.

6. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

Hlutdeild Séreignar LSR í kostnaði LSR:	2016	2015
Laun og launatengd gjöld	6.110	5.659
Upplýsingatækni, rekstur tölvukerfa og upplýsingaveitur	1.460	1.433
Annar skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	2.090	1.851
	9.660	8.942

Rekstur Séreignar LSR er í umsjá LSR þar sem starfsmenn LSR annast allan rekstur sjóðsins, m.a. skráningu iðgjalda, ávöxtun fjármuna, bókhald, afgreiðslu lífeyris og alla aðra þjónustu við sjóðfélaga. LSR annast einnig ársskýrslugerð fyrir Séreign LSR og öll nauðsynleg skil á gögnum til endurskoðanda LSR. LSR sér jafnframt um öll skýrslu- og gagnaskil fyrir hönd Séreignar LSR til opinberra aðila, m.a. Fjármálaeftirlitsins og Seðlabanka Íslands. Séreign LSR tekur þátt í sameiginlegum kostnaði LSR í samræmi við reglur sem sjóðirnir hafa undirritað sín á milli.

Skýringar

7. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Innlend hlutabréf:

Skráð félög:	Eignarhlutur	2016	Kostnaðarverð	2015
Marel hf	0,1%	162.032	62.143	140.312
Icelandair Group hf	0,1%	156.692	16.838	219.834
Össur hf	0,1%	153.414	41.394	146.846
Reitir fasteignafélag	0,2%	138.023	46.069	121.760
Hagar hf	0,2%	120.847	27.468	89.510
Eimskipafélag Íslands hf	0,1%	71.724	56.663	63.903
N1 hf	0,2%	59.556	35.248	21.433
HB Grandi hf	0,1%	55.836	67.173	68.801
Síminn hf	0,2%	44.595	48.536	51.314
EIK fasteignafélag hf	0,1%	37.183	23.956	31.661
Sjóvá Almennar tryggingar hf	0,1%	32.109	26.260	26.512
Reginn hf	0,1%	30.955	20.136	15.611
Tryggingamiðstöðin hf	0,1%	26.123	25.047	21.937
Fjarskipti hf	0,1%	19.494	16.142	18.106
Vátryggingafélag Íslands hf	0,1%	15.903	21.038	21.428
		<u>1.124.486</u>		<u>1.058.969</u>
Óskráð félög og framtakssjóðir:	Eignarhlutur	2016	Kostnaðarverð	2015
Frumtak slhf	0,3%	<u>5.954</u>	(132)	<u>6.395</u>
		<u>5.954</u>		<u>6.395</u>
Eignarhlutar í félögum samtals		<u>1.130.440</u>		<u>1.065.364</u>

Kostnaðarverð í töflu hér að framan er skilgreint sem kaupverð að frádrögnum söluverði í viðkomandi félagi, framtakssjóði eða verðbréfasjóði. Þannig er ekki tekið tillit til arðgreiðslna. Kostnaðarverð er ekki sett fram þar sem eðli og uppbygging fjárfestingarinnar leiðir ekki fram kostnaðarverð sem hægt er að byggja á. Sjóðurinn á ekki eignaraðild að félagi þar sem um er að ræða ótakmarkaða ábyrgð, né þar sem um er að ræða dóttur- eða hlutdeildarfélag.

Skýringar

Innlend hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum:

Hlutabréfasjóðir:	Eignarhlutur	2016	Kostnaðarverð	2015
Alþjóða fasteignasjóðurinn	0,3%	6.366	9.104	7.467
Auður I fagfjárfestasjóður slf	0,1%	4.330	2.971	4.044
		<u>10.696</u>		<u>11.512</u>
Skuldabréfasjóðir:				
GAMMA: Iceland Government Bond Fund	12,2%	693.122	450.000	998.804
Íslandssjóðir, Sjóður 5 - meðallöng ríkisskuldabréf	2,2%	471.591	(237.988)	510.905
Landsbréf, Markaðsbréf	8,2%	411.692	104.254	366.601
Stefnir, Ríkisverðbréfasjóður langur	3,1%	409.900	(180.001)	339.632
Júpiter, Ríkisskuldabréfasjóður	10,6%	355.628	224.537	216.020
Íslensk verðbréf, Áskriftarsjóður ríkisverðbréfa	6,8%	341.839	265.302	261.092
Alda Ríkisverðbréf millilöng	23,1%	326.746	300.000	312.348
Stefnir, Ríkisverðbréfasjóður millilangur	0,9%	149.488	(458.000)	135.569
Íslandssjóðir, Sjóður 1 - blandaður skuldabréfasjóður ...	2,6%	1.472	(249.579)	8.926
Landsvaki, Fyrirtækjabréf	0,0%	0	(24.170)	530
Virðing, veðskuldabréfasjóður	0,0%	0	(41.473)	3
		<u>3.161.477</u>		<u>3.150.431</u>
Hlutdeildarskírteini í innlendum verðbréfasjóðum samtals		<u>3.172.173</u>		<u>3.161.942</u>
Eignarhlutir í innlendum félögum og sjóðum alls		<u>4.302.613</u>		<u>4.227.307</u>

Erlend hlutabréf:

Sérgreind hlutabréfasöfn:	*Eignarhlutur	2016	Kostnaðarverð	2015
EFG Global Equity		0	(125.901)	110.001
MFS Global Equity		0	(80.801)	480.419
Morgan Stanley		0	(40.284)	348.679
ETF Credit Suisse		0	(25.166)	88.584
		<u>0</u>		<u>1.027.682</u>

* Á ekki við, um sérgreind hlutabréfasöfn í eigu sjóðsins er að ræða og eignahlutur sjóðsins í hverju félagi fyrir sig er óverulegur.

Skýringar

Hlutdeildarskírteini í skráðum hlutabréfasjóðum:	Eignarhlutur	2016	Kostnaðarverð	2015
Wellington Global Quality Grow	0,5%	449.183	459.985	0
MFS FCP Global Equity	0,1%	449.053	(80.801)	0
Schroder Global Quant Value	0,1%	340.770	285.267	130.985
SSgA World Index Fund	0,1%	338.974	333.792	0
Vanguard Global Stock Index	0,0%	338.578	8.159	331.524
Önnur hlutdeildarskírteini		<u>724.548</u>	<u>(214.545)</u>	<u>1.011.636</u>
		<u>2.641.105</u>		<u>1.474.145</u>

Hlutdeildarskírteini í skráðum framtaks- og fasteignasjóðum:	Eignarhlutur	2016	Kostnaðarverð	2015
Schroder Private Equity III	0,1%	21.443	(27.716)	32.917
Schroder Private Equity IV	0,0%	12.030	254	15.944
SVG Diamond Private Equity III	0,0%	10.951	4.656	12.760
LGT Crown European Private Equity Fund	0,0%	<u>3.087</u>	<u>(6.307)</u>	<u>5.584</u>
		<u>47.511</u>		<u>67.205</u>

Hlutdeildarskírteini í óskráðum framtaks- og fasteignasjóðum:	Eignarhlutur	2016	Kostnaðarverð	2015
Morgan Stanley Emerging Private Markets	0,0%	16.319	3.451	20.426
Morgan Stanley Private Equity III	0,0%	15.781	(31.762)	28.906
Morgan Stanley Private Markets IV	0,0%	14.859	1.488	20.700
SVG Asia Fund of Funds	0,1%	13.552	8.321	14.210
Landsbanki Private Equity II - B	0,2%	8.920	8.532	9.439
Önnur hlutdeildarskírteini		<u>26.792</u>	<u>(29.103)</u>	<u>44.422</u>
		<u>96.221</u>		<u>138.104</u>

Erlend verðbréf með breytilegum tekjum alls		<u>2.784.837</u>		<u>2.707.136</u>
---	--	------------------	--	------------------

Hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum samtals		<u>7.087.450</u>		<u>6.934.443</u>
---	--	-------------------------	--	-------------------------

Skýringar

8. Fjármálagerningar

8.1 Flokkar fjármálagerninga

Fjárfestingar lífeyrissjóðsins skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagerninga:

Fjárfestingar á gangverði í árslok	2016	2015
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	7.087.450	6.934.443
Skuldabréf	370.507	362.410
Bundnar bankainnstæður	6.180.912	5.622.286
Fjárfestingar samtals	13.638.868	12.919.139

8.2 Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjárfestingar, sem færðar eru á gangvirði, flokkaðar eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðum er skipt í þrjú stig sem endurspegla mikilvægi þeirra forsenda sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismatið byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum).

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum.

Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2016	Leið I	Leið II	Leið III	Samtals
Stig 1	5.998.102	1.299.473	6.180.912	13.478.487
Stig 2	0	0	0	0
Stig 3	132.781	27.601	0	160.382
	6.130.883	1.327.073	6.180.912	13.638.868

Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2015	Leið I	Leið II	Leið III	Samtals
Stig 1	5.913.528	1.160.107	5.622.286	12.695.921
Stig 2	0	0	0	0
Stig 3	185.277	37.942	0	223.219
	6.098.804	1.198.049	5.622.286	12.919.139

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 2 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 2 eru færðar fjárfestingar þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kauptilboðum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 3 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraraðilum fjárfestinga- og fagfjárfestastjóða, söluréttur eða verðmat sjóðsins byggt á afkomu viðkomandi félags eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Breytingar sem falla undir stig 3 á árinu eru eftirfarandi:	Leið I	Leið II	Leið III
Staða í ársbyrjun	185.277	37.942	0
Keypt á árinu	2.232	477	0
Selt á árinu / afborganir	(40.668)	(7.910)	0
Vextir og matsbreyting	(14.060)	(2.908)	0
Staða í árslok	132.781	27.601	0

Skýringar

9. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

	2016	2015
Fjárfestingar skiptast þannig niður á gjaldmiðla:		
ISK	10.931.928	10.204.536
USD	2.612.035	2.501.356
EUR	179.168	213.247
	<u>13.723.131</u>	<u>12.919.139</u>
 Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:		
Eignir í íslenskum krónum	79,7%	79,1%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	20,3%	20,9%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

10. Kröfur

	2016	2015
Kröfur á launagreiðendur vegna iðgjalda	43	2.524

11. Aðrar skuldir

	2016	2015
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum	12.040	16.305
Aðrar skuldir	0	39
	<u>12.040</u>	<u>16.343</u>

12. Skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur gert samninga sem skuldbinda hann til framtíðarfjárfestinga. Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta í framtaks- og fasteignasjóðum fyrir ákveðna fjárhæð, sem er innkölluð í nokkrum áföngum. Staða skuldbindinga í árslok er eftirfarandi:

	2016	2015
Innlendir framtakssjóðir	4.626	5.382
Erlendir framtakssjóðir	32.219	40.448
	<u>36.845</u>	<u>45.830</u>

13. Áhættuþættir í starfsemi, áhættustýring og áhættustefna

Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins samkvæmt lögum er að hafa eftirlit með starfsemi sjóðsins. Liður í því eftirliti er samþykkt og innleiðing áhættustefnu. Á grundvelli hennar felur stjórn framkvæmdastjóra og forstöðumanni áhættustýringar sjóðsins umsjón með framkvæmd stefnunnar.

Áhættustefna sjóðsins og áhættustýring byggir á leiðbeinandi tilmælum FME nr. 1/2013, um áhættustýringu (eftirlitskerfi) samtryggingadeilda lífeyrissjóða og leiðbeinandi tilmælum FME nr. 2/2013, um áhættustýringu (eftirlitskerfi) vörsluaðila séreignarsparnaðar. Jafnframt byggir áhættustefnan og áhættustýringin á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sem og reglugerð nr. 916/2009, um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar ásamt lögum nr. 1/1997, um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins.

Áhættustefna sjóðsins er eitt af lykilverkfærum stjórnar við það að uppfylla skyldur sínar sem yfirstjórn sjóðsins. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Áhætta sjóðsins er flokkuð í eftirfarandi fimm yfirflokka:

1. Fjárhagslega áhættu (markaðsáhættu).
2. Mótaðilaáhættu.
3. Lífeyrstryggingaráhættu.
4. Lausafjárahættu.
5. Rekstraráhættu.

13.1. Fjárhagsleg áhætta

Fjárhagsleg áhætta felst í hættunni á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á vöxtum, gengi gjaldmiðla eða virði verðbréfa. Fjárhagslegri áhættu má skipta í a) vaxtaáhættu, b) uppgreiðsluáhættu, c) markaðsáhættu, d) gjaldmiðlaáhættu, e) ósamræmisáhættu, f) verðbólguáhættu og g) áhættu vegna eigna utan efnahagsreiknings.

a) Vaxtaáhætta

Hættan á að breytingar á vöxtum og lögun vaxtaferils leiði til lækkunar á virði skuldabréfa. Vaxtaáhættuna er unnt að mæla með meðallíftímaaðferð (e. Duration Based Method) sem og breytingu á virði safnsins vegna breytingar á stýrivöxtum og vaxtabreytinga á íslenskum ríkisverðbréfum. Vaxtaáhættan tengist einnig mati á skerðingaráhættu, verðbólguáhættu og ósamræmisáhættu.

Til að fylgjast með vaxtaáhættunni þá er ársfjórðungslega reiknaður út meðallíftími skuldabréfa í safni sjóðsins og borinn saman við stefnu.

b) Uppgreiðsluáhætta

Hættan á að skuldabréf með föstum vöxtum verði greitt upp fyrir gjalddaga og að lífeyrissjóðurinn fái ekki þá ávöxtun sem stefnt er að. Samkvæmt reglum sem Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga hefur gefið út er uppgreiðsluáhætta skilgreind sem líkur á að uppgreiðslur vaxi eftir því sem munur á vöxtum skuldabréfa og markaðsvöxtum er meiri.

c) Markaðsáhætta

Hætta á lækkun markaðsvirðis verðbréfa með breytilegar tekjur, svo sem hlutabréfa og hlutdeildarskírteina verðbréfasjóða. Mælikvarði á markaðsáhættu slíkra verðbréfa er jafnan flökt ávöxtunar verðbréfa, reiknað sem frávik ávöxtunar.

Skýringar

Til að meta markaðsáhættu eru ársfjórðungslega reiknuð út fyrir hvert innlent hlutabréf og hvern erlendan sjóð í safni eftirfarandi gildi:

1. Staðalvik mánaðarlegrar ávöxtunar
2. Beta stuðull (e. beta)
3. Eltiskekkja (e. tracking error)
4. Upplýsingahlutfall (e. information ratio)
5. Sharpe hlutfall (e. Sharpe ratio)
6. Mesta mánaðarlega lækkun
7. Fylgni við viðmið

Til að fylgjast með markaðsáhættu þá er reglulega fylgst með virði verðbréfa með breytilegar tekjur og borið saman við hvort hlutfall þeirra sé í samræmi við fjárfestingarstefnu. Í eftirfarandi töflu sést hvernig markaðsvirði eignaflokkana er miðað við fjárfestingastefnu. Vikmörk fjárfestingarstefnu eru tilgreind í sviga þar sem við á.

Hlutabréfaeign Leið I			Hlutfall	Hlutfall
	2016	2015	2016	2015
Innlend hlutabréf (0% - 20%)	992.045	962.366	15,8%	15,2%
Erlend hlutabréf (20% - 50%)	2.322.952	2.170.991	37,0%	34,2%
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	126.761	179.902	2,0%	2,8%
Samtals hlutabréf og sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	3.441.758	3.313.259	54,8%	52,2%
Fjárfestingar og handbært fé alls	6.283.309	6.348.810	100,0%	100,0%

Hlutabréfaeign Leið II			Hlutfall	Hlutfall
	2016	2015	2016	2015
Innlend hlutabréf (0% - 20%)	138.366	102.998	9,6%	7,8%
Erlend hlutabréf (20% - 50%)	319.609	330.837	22,1%	25,0%
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	26.434	36.918	1,8%	2,8%
Samtals hlutabréf og sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	484.409	470.753	33,5%	35,6%
Fjárfestingar og handbært fé alls	1.447.879	1.320.978	100,0%	100,0%

Leið III

Leið III fjárfestir eingöngu í bundnum innlánnum.

d) Gjaldmiðlaáhætta

Hættan á að breytingar á gengi gjaldmiðla (stýring ISK) rýri verðmæti erlendra eigna sjóðsins mælt í íslenskum krónum. Þá er áhættan helst fólgin í gengisflökti ISK gagnvart öðrum myntum og samdreifni (e. covariance) milli þeirra. Lífeyrissjóðum er heimilt að fjárfesta fyrir allt að 50% af hreinni eign í erlendum fjármálaafurðum, sbr. 6. mgr. 36. gr. laga nr. 129/1997, án tillits til afleiðusamninga, svo sem gjaldmiðlavarnasamninga.

Eftirfarandi tafla sýnir skráð kaupgengi þeirra gjaldmiðla í árslok sem mest áhrif hafa á rekstur sjóðsins þar sem horft er á undirliggjandi eignir erlendra hlutdeildarskírteina og sérgreindra safna.

Kaupgengi er skv. opinberri skráningu Seðlabanka Íslands.

Mynt	2016	2015
USD	112,55	129,28
EUR	118,80	140,93
JPY	0,96	1,07
GBP	138,57	191,59
CHF	110,50	130,40

Skýringar

Til að fylgjast með gengisáhættu er fylgst ársfjórðungslega með hlutfalli erlendra eigna sjóðsins og erlendra hlutabréfa ásamt því að reiknuð er samdreifni helstu gjaldmiðla í eignasafni. Vikmörk fjárfestingarstefnu eru tilgreind í sviga.

Erlend eign Leið I			Hlutfall	Hlutfall
	2016	2015	2016	2015
Erlend hlutabréf (20% - 50%)	2.322.952	2.170.991	37,0%	34,2%
Erlend eign (20% - 65%)	2.426.134	2.340.649	38,6%	36,9%
Fjárfestingar og handbært fé alls	6.283.309	6.348.810	100,0%	100,0%

Erlend eign Leið II			Hlutfall	Hlutfall
	2016	2015	2016	2015
Erlend hlutabréf (20% - 50%)	319.609	330.837	22,1%	25,0%
Erlend eign (20% - 65%)	358.703	364.558	24,8%	27,6%
Fjárfestingar og handbært fé alls	1.447.879	1.320.978	100,0%	100,0%

Skipting erlendra hlutabréfa í hlutfalli af eignum:	Leið I	Leið I	Leið II	Leið II
	2016	2015	2016	2015
USD	60,1%	51,8%	59,1%	50,7%
EUR	12,6%	16,9%	14,2%	18,8%
JPY	4,6%	8,5%	4,6%	8,4%
GBP	6,3%	7,0%	6,3%	6,9%
CHF	4,1%	3,9%	4,1%	3,8%
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	12,4%	12,0%	11,8%	11,3%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Leið III

Allar eignir leiðar III eru í íslenskum krónum.

e) Ósamræmisáhætta

Hættan á ósamræmi í breytingum á markaðsverði eigna annars vegar og skuldbindinga hins vegar. Verðtrygging er dæmi um áhættuþátt. Lífeyrisréttindi eru verðtryggðar skuldbindingar en eignasafn er sjaldnast verðtryggt að fullu.

Árlegt álagspróf sem gert er að forskrift FME er nýtt til að fylgjast með ósamræmisáhættu sjóðsins.

f) Verðbólguáhætta

Hættan á að verðbólga valdi hækkun á lífeyrisskuldbindingum umfram 3,5% raunávöxtun óverðtryggðra eigna. Til að fylgjast með verðbólguáhættu er hlutfall verðtryggðra eigna sjóðsins borið saman við stefnu ársfjórðungslega. Vikmörk fjárfestingarstefnu er tilgreint í sviga þar sem við á.

Skýringar

Verðtryggðar og óverðtryggðar eignir í íslenskum krónum:			Hlutfall	Hlutfall
Leið I	2016	2015	2016	2015
Verðtryggð skuldabréf (30% - 100%)	1.583.394	1.796.713	25,2%	28,3%
Óverðtryggð skuldabréf	1.058.262	891.902	16,8%	14,0%
Fjárfestingar og handbært fé alls	6.283.309	6.348.810	100,0%	100,0%

Verðtryggðar og óverðtryggðar eignir í íslenskum krónum:			Hlutfall	Hlutfall
Leið II	2016	2015	2016	2015
Verðtryggð skuldabréf (30% - 100%)	502.414	426.676	34,7%	32,3%
Óverðtryggð skuldabréf	324.427	269.468	22,4%	20,4%
Fjárfestingar og handbært fé alls	1.447.879	1.320.978	100,0%	100,0%

Verðtryggðar og óverðtryggðar eignir í íslenskum krónum:			Hlutfall	Hlutfall
Leið III	2016	2015	2016	2015
Verðtryggð innlán	6.180.912	5.622.286	98,7%	99,0%
Óverðtryggð innlán	82.273	57.147	1,3%	1,0%
Fjárfestingar og handbært fé alls	6.263.184	5.679.433	100,0%	100,0%

g) Áhætta vegna eigna utan efnahagsreiknings

Hættan á breytingum á undirliggjandi eignum eða skuldbindingum utan efnahags. Sem dæmi eru framvirkir samningar og skuldbindingum í innlendum og erlendum framtakssjóðum. Staða þeirra er þó tilgreind í skýringum og sumir sjóðir birta fjárhæðir samninga. Breytingar eru færðar í rekstrarreikning og geta valdið verulegum breytingum á ávöxtun eigna.

Til að fylgjast með þessari áhættu eru tvisvar á ári teknar saman upplýsingar um ófjárfestar skuldbindingar í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu. Sjá nánari umfjöllun í skýringarlið nr. 12.

13.2. Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er skilgreind sem hættan á því að gagnaðili fjármálagernings uppfylli ekki ákvæði hans. Með mótaðilaáhættu er átt við að útgefendur verðbréfa, svo sem lántakendur eða fyrirtæki, verði gjaldþrota eða hæfi mótaðilans til greiðslu versni verulega. Áhættan á gjaldþroti tiltekins skuldara er metin, eða að tap/greiðsludráttur verði af útlánnum. Öll skuldabréf eru áhættumetin við kaup. Einnig þarf að meta skuldara eftir þrepum, þ.e. hversu líklegt er að viðkomandi skuldari geti ekki mætt skuldbindingum sínum miðað við sveiflur í rekstrarumhverfi útgefanda.

Metin er mótaðilaáhætta stærstu útgefenda skuldabréfa (>2% af heildareignum) m.t.t. líkinda á greiðslufalli að einhverju eða öllu leyti. Íslenska ríkið og íslensk sveitarfélög eru undanskilin þessu eftirliti. Árið 2016 féll ekkert félag undir þetta hjá Séreign LSR.

13.3. Lífeyrstryggingaráhætta

Álagspróf með hliðsjón af leiðbeindandi tilmælum FME nr. 2/2013

Sjóðurinn framkvæmir reglulega álagspróf með hliðsjón af leiðbeinandi tilmælum FME nr. 2/2013. Markmið með framkvæmd álagsprófsins er að meta tap sjóðsins miðað við mismunandi álagsþætti.

Niðurstöður álagsprófs, áætlað tap sjóðs:

Leið I	2016	2015
VNV hækkun ársins aukin um 0,5% stig	0,1%	0,1%
GVT lækkar um 10%	(4,0%)	(3,7%)
Innlend/erlend markaðsskuldabréf lækka um 10%	(4,2%)	(4,5%)
Erlend hlutabréf lækka um 10%	(3,7%)	(3,4%)
Innlend hlutabréf lækka um 10%	(1,6%)	(1,5%)
Leið II	2016	2015
VNV hækkun ársins aukin um 0,5% stig	0,2%	0,2%
GVT lækkar um 10%	(2,6%)	(2,8%)
Innlend/erlend markaðsskuldabréf lækka um 10%	(5,7%)	(5,1%)
Erlend hlutabréf lækka um 10%	(2,2%)	(2,5%)
Innlend hlutabréf lækka um 10%	(1,0%)	(0,8%)
Leið III	2016	2015
VNV hækkun ársins aukin um 0,5% stig	0,5%	0,5%

13.4. Lausafjánhætta

Hættan á að sjóðurinn hafi ekki nægilegt laust fé til að standa við nauðsynlegar greiðslur, sem dæmi:

- greiða lífeyri samkvæmt samþykktum
- gera upp verðbréfavíðskipti sem hann hefur stofnað til
- greiða fyrir rekstur á sjóðnum.

Ástæður þess geta verið margvíslegar, meðal annars minni greiðslur launagreiðenda upp í skuldbindingar og óvænt útstreymi fjár.

Lausafjánhættu er skipt í seljanleikaáættu annars vegar og útstreymisáættu hins vegar. Seljanleikahættan lýtur að því að ekki takist að selja verðbréf eða innleysa fjármálagerninga á nógu skömmum tíma nema undir matsvirði, sem þar með leiðir af sér tap. Til að fylgjast með er þess gætt að hlutfall auðseljanlegra eigna fari ekki undir skilgreind mörk í fjárfestingarstefnu. Útstreymisáætta vísar hins vegar til hættunnar á að eignir renni hraðar úr sjóðnum en ráð var fyrir gert. Til að fylgjast með þessari hættu er reglulega farið yfir greiðsluflæði sjóðsins. Auðseljanlegar eignir eru skilgreindar sem allar eignir utan sjóðfélagalána og sjóði um sameiginlega fjárfestingu. Í fjárfestingarstefnu er lágmark auðseljanlegra eigna skilgreint.

Hlutfall auðseljanlegra eigna	Leið I	Leið II	Leið III
Lágmarkshlutfall auðseljanlegra eigna samkvæmt fjárfestingarstefnu	75,0%	75,0%	100,0%
Hlutfall auðseljanlegra eigna í árslok 2016	94,9%	87,7%	100,0%

Skýringar

Hlutfall lífeyrisgreiðsla af iðgjöldum er afar ólíkt milli fjárfestingarleiða. Lífeyrisbyrði er hæst hjá Leið I, en það dregur aftur á móti úr lausafjánhættu að hátt hlutfall eigna er í auðseljanlegum verðbréfum.

Hlutfall lífeyris af iðgjöldum:

Leið I	2016	2015
Lífeyrir	172.393	96.748
Iðgjöld	354.258	191.571
Lífeyrisbyrði	48,7%	50,5%
Leið II	2016	2015
Lífeyrir	29.974	49.656
Iðgjöld	245.405	125.725
Lífeyrisbyrði	12,2%	39,5%
Leið III	2016	2015
Lífeyrir	195.598	223.070
Iðgjöld	755.493	415.291
Lífeyrisbyrði	25,9%	53,7%

13.5. Rekstraráhætta

Huga þarf að allri rekstraráhættu tengdri starfsemi sjóðsins. Rekstraráhætta er skilgreind sem áhættan vegna taps sem er afleiðing af ófullnægjandi eða ónothæfum innri verkferlum, starfsmönnum, kerfum eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Áhætta vegna svika í rekstri, hvort heldur vegna starfsmanna eða utanaðkomandi áhrifa gætu valdið sjóðnum fjárhagslegu tjóni. Huga þarf vel að verkferlum og innra eftirliti til að fylgja reglugerðum FME og reglum sjóðsins. Huga þarf reglulega að áhættu sem tengist upplýsingatækni og áhættu vegna ýmis konar útvistunar. Skemmdir eða bilanir í búnaði geta haft áhrif á daglegan rekstur og þurfa þessi atriði hjá sjóðnum að standast alla þá staðla um upplýsingaöryggi sem fyrir liggja.

Til að takmarka rekstraráhættu hefur sjóðurinn innleitt skýrar innri reglur, starfslýsingar og verkferla.

14. Áhrif upptöku á reglum FME nr. 335/2015 á ársreikning sjóðsins

Ársreikningur þessi eru fyrstu reikningsskil sjóðsins sem gerð eru í samræmi við reglur nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við grundvöll og aðferðir sem lýst er í skýringu 2. Hér er gerð grein fyrir áhrifum á mat og framsetningu einstakra liða reikningsskilanna í ársreikninginn vegna upptöku á nýju reglunum. Fyrri reikningsskil voru gerð í samræmi við eldri reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 55/2000. Þar sem um er að ræða heildstæða breytingu á reikningsskilaaðferðum er varðar flokkun, framsetningu og mat fjölmargra liða reikningsskilanna, eru afturvirk áhrif breytinga vegna fyrri tímabila sýnd í ársreikningnum á þá liði sem verða fyrir breytingum vegna

Yfirfærsla í reikningsskil samkvæmt nýju reglunum er 1. janúar 2015. Lífeyrissjóðurinn gerir upphafsefnahagsreikning sinn miðað við þann dag. Reikningsskil þessi miðast við 31. desember 2016. Gildistökudagur nýju reglnanna er 1. janúar 2015, með möguleika á frestun upptöku til 1. janúar 2016, sem sjóðurinn nýtti sér.

Áhrif breytinganna snúa annars vegar að breytingu á mati ákveðinna fjármálagerninga og hins vegar á breytingu á framsetningu ýmissa liða efnahagsreiknings og yfirlits um breytingu á hreinni eign. Kröfur eru gerðar um ítarlegri skýringar vegna áhættustýringar og stjórnarháttá. Framsetning sjóðstreymis breytist verulega sem og að gerðar eru ítarlegri kröfur um skýringar m.a. um þóknanir til fjármálafyrirtækja.

a) Breyting á mati. Í nýjum reglum er meginreglan sú að færa alla fjármálagerninga á gangvirði. Allar fjárfestingar Séreignar voru færðar á gangvirði í samræmi við eldri reglur FME um ársreikninga lífeyrissjóða. Nýju reglurnar hafa því ekki í för með sér áhrif á mat á bókfærðu virði fjármálagerninga.

b) Breyting í framsetningu. Fjölmargar breytingar eru gerðar á flokkun og framsetningu liða í efnahagsreikningi og yfirliti um breytingu á hreinni eign. Flokkun fjárfestinga í efnahagsreikningi er m.a. breytt og jafnframt framsetningu tekna af þeim. Innheimtuþóknanir vegna aðila sem standa að sjóðnum eru nú dregnar frá rekstrarkostnaði en voru áður undir liðnum aðrar tekjur. Í eftirfarandi töflum er leitt fram hvar helstu breytingar vegna framsetningar koma fram. Breyting á framsetningu hefur engin áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris.

Skýringar

Afstemming á breytingum úr reglum FME nr. 55/2000 (fyrrri reikningsskilaaðferðir) í nýjar reglur nr. 335/2015

Efnahagsreikningur 1. janúar 2015

Samkvæmt fyrri reglum nr. 55/2000	1.1.2015	Breyting á framsetningu	Matsbreyting	1.1.2015	Samkvæmt nýjum reglum nr. 335/2015
Eignir					
Fjárfestingar			Fjárfestingar		
Húseignir og lóðir	0	6.303.379	0	6.303.379	Eignarhlutir í félögum og sjóðum
Verðbréf með breytill. tekjum	6.303.379	(5.956.083)	0	347.296	Skuldabréf
Verðbréf með föstum tekjum	347.296	(347.296)	0	0	
Bankainnstæður	0	5.055.209	0	5.055.209	Bundnar bankainnstæður
Aðrar fjárfestingar	5.055.209	(5.055.209)	0	0	Aðrar fjárfestingar
Fjárfestingar	11.705.884	0	0	11.705.884	
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	12.528	0	0	12.528	Kröfur á launagreiðendur
Aðrar kröfur	11.247	0	0	11.247	Aðrar kröfur
Kröfur	23.775	0	0	23.775	
Aðrar eignir					
Sjóður og veltiinnlán	518.043	(518.043)	0	0	
Aðrar eignir	518.043	(518.043)	0	0	
		518.043	0	518.043	Handbært fé
Eignir samtals	12.247.702	0	0	12.247.702	Eignir samtals
Skuldir					
Framv. gjaldmiðlavarnasamn.	20.046	0	0	20.046	Afleiðuskuldir
Aðrar skuldir	40.750	0	0	40.750	Aðrar skuldir
Skuldir	60.796	0	0	60.796	
Hrein eign til greiðslu lífeyris	12.186.906	0	0	12.186.906	Hrein eign til greiðslu lífeyris

Skýringar

Efnahagsreikningur 31. desember 2015

Samkvæmt fyrri reglum nr. 55/2000	31.12.2015	Breyting á framsetningu	Matsbreyting	31.12.2015	Samkvæmt nýjum reglum nr. 335/2015
Eignir					
Fjárfestingar					
Húseignir og lóðir		6.934.443	0	6.934.443	Eignarhlutir í félögum og sjóðum
Verðbréf með breytill. tekjum	6.934.443	(6.572.033)	0	362.410	Skuldabréf
Verðbréf með föstum tekjum	362.410	(362.410)	0	0	
Bankainnstæður	0	5.622.286	0	5.622.286	Bundnar bankainnstæður
Aðrar fjárfestingar	5.622.286	(5.622.286)	0	0	Aðrar fjárfestingar
Fjárfestingar	12.919.139	0	0	12.919.139	
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	2.524	0	0	2.524	Kröfur á launagreiðendur
Aðrar kröfur	20.280	0	0	20.280	Aðrar kröfur
Kröfur	22.804	0	0	22.804	
Aðrar eignir					
Sjóður og veltiinnlán.	430.081	(430.081)	0	0	Ýmsar eignir
Aðrar eignir	430.081	(430.081)	0	0	
	0	430.081		430.081	Handbært fé
Eignir samtals	13.372.024	0	0	13.372.024	Eignir samtals
Skuldir					
Aðrar skuldir	16.343	0	0	16.343	Aðrar skuldir
Skuldir	16.343	0	0	16.343	
Hrein eign til greiðslu lífeyris	13.355.680	0	0	13.355.680	Hrein eign til greiðslu lífeyris

Skýringar

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris á árinu 2015

Samkvæmt fyrri reglum nr. 55/2000	2015	Breyting á framsetningu	Matsbreyting	2015	Samkvæmt nýjum reglum nr. 335/2015
Iðgjöld					Iðgjöld
Iðgjöld sjóðfélaga	780.606	0	0	780.606	Iðgjöld sjóðfélaga
Iðgjöld launagreiðenda	462.582	0	0	462.582	Iðgjöld launagreiðenda
Réttindaflutningur og endurgr.	43.214	0	0	43.214	Réttindaflutningur og endurgr.
Séreignariðgj. inn á fasteignalán	(553.814)	0	0	(553.814)	Séreignariðgjöld inn á fasteignalán
Iðgjöld	732.588	0	0	732.588	
Lífeyrir					Lífeyrir
Lífeyrir	369.473	0	0	369.473	Heildarfjárhæð lífeyris
Lífeyrir	369.473	0	0	369.473	
Fjárfestingartekjur					Hreinar fjárfestingartekjur
Tekjur af eignarhlutum	333.730	216.040	0	549.770	Hreinar tekjur af eignarhl. í fél. og sjóðum
Tekjur af húseignum og lóðum	0	27.993	0	27.993	Hreinar tekjur af skuldabréfum
Vaxtatekjur og gengismunur	480.873	(480.873)	0	0	Hreinar tekjur af afleiðusamningum
Lækkun á niðurfærslu	0	220.662	0	220.662	Vaxtatekjur af bundnum bankainnst.
	0	239.691	0	239.691	Vaxtatekjur af handbæru fé
	0	(2.852)	0	(2.852)	Fjárfestingargjöld
Fjárfestingartekjur	814.603	220.662	0	1.035.265	
Fjárfestingargjöld					
Skrifstofu- og stjórnunarkostn.	1.992	(1.992)	0	0	
Rekstrarkostnaður					Rekstrarkostnaður
Skrifstofu- og stjórnunarkostn.	6.950	1.992	0	8.942	Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður
Hækkun á hreinni eign á árinu	1.168.776	220.662	0	1.389.437	Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris
Hrein eign frá fyrra ári	12.186.906	0	0	12.186.906	Hrein eign frá fyrra ári
Hrein eign í árslok til gr. lífeyris	13.355.682	220.662	0	13.576.343	Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris

Kennitölur - Séreign LSR

15. Fimm ára yfirlit	2016	2015	2014*	2013	2012
Leið I					
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	(1,3%)	8,7%	8,9%	9,7%	11,9%
Raunávöxtun.....	(3,3%)	6,6%	7,8%	5,8%	7,0%
Hrein raunávöxtun.....	(3,4%)	6,5%	7,7%	5,7%	6,9%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	4,6%	5,6%	6,3%	6,6%	(1,2%)
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	0,8%	2,1%	2,4%	2,6%	3,3%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	55,1%	53,0%	50,4%	48,1%	41,5%
Skráð skuldabréf.....	43,4%	44,8%	46,1%	47,3%	52,1%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	1,5%	2,1%	3,3%	3,9%	4,9%
Óskráð skuldabréf.....	0,0%	0,1%	0,2%	0,7%	1,5%
Afleiðusamningar.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bankainnistæður, bundnar.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fjárfestingar í íbúðarhúsnæði	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aðrar fjárfestingar.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	60,1%	69,4%	66,8%	62,8%	62,5%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	39,9%	30,6%	33,2%	37,2%	37,5%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	1.018	1.050	1.098	1.147	1.209
Fjöldi lífeyrisþega	37	32	55	57	80
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	2.496	2.447	2.476	2.512	2.528
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	197	196	185	232	205
Lífeyrir.....	174	99	219	175	324
Hreinar fjárfestingartekjur.....	(83)	509	495	497	598
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	5	5	5	5	5
Breyting á hreinni eign	(65)	601	456	549	474
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	90,4%	70,7%	34,0%	25,7%	22,9%
Örorkulífeyrir.....	0,8%	0,1%	0,0%	0,1%	0,2%
Makalífeyrir.....	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Barnalífeyrir.....	8,1%	7,2%	4,7%	2,1%	0,1%
Aðrar útgreiðslur.....	0,4%	21,6%	61,0%	71,9%	76,4%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	88,5%	50,5%	118,5%	75,7%	158,1%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	2,5%	2,4%	2,6%	2,1%	2,4%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	(1,3%)	8,2%	8,6%	9,2%	11,8%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,08%	0,08%	0,08%	0,09%	0,10%

* Kennitölur vegna árána 2014 og fyrr byggja á útreikningi samkvæmt eldri reglum um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 55/2000.

Kennitölur - Séreign LSR

15. Fimm ára yfirlit	2016	2015	2014*	2013	2012
Leið II					
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	0,8%	7,6%	7,8%	8,7%	12,6%
Raunávöxtun.....	(1,3%)	5,5%	6,7%	4,9%	7,7%
Hrein raunávöxtun.....	(1,4%)	5,4%	6,7%	4,8%	7,6%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	4,6%	5,4%	6,5%	6,2%	1,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	2,1%	2,7%	2,7%	2,8%	3,2%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	36,2%	37,7%	39,3%	38,7%	36,0%
Skráð skuldabréf.....	62,1%	59,6%	56,5%	55,3%	56,2%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	1,7%	2,5%	3,5%	4,6%	5,1%
Óskráð skuldabréf.....	0,0%	0,1%	0,6%	1,4%	2,8%
Afleiðusamningar.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bankainnistæður, bundnar.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fjárfestingar í íbúðarhúsnæði	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aðrar fjárfestingar.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	74,0%	74,9%	70,9%	68,0%	69,8%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	26,0%	25,1%	29,1%	32,0%	30,2%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	557	553	415	282	280
Fjöldi lífeyrisþega	20	15	17	18	26
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	833	773	748	478	451
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	149	129	107	72	77
Lífeyrir.....	30	51	49	52	93
Hreinar fjárfestingartekjur.....	13	91	85	86	123
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	1	1	1	1	1
Breyting á hreinni eign	131	168	142	105	106
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	99,2%	89,7%	71,2%	53,0%	56,8%
Örorkulífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,1%	0,3%	0,2%
Makalífeyrir.....	0,0%	10,3%	0,0%	0,5%	1,9%
Barnalífeyrir.....	0,8%	0,0%	1,9%	1,3%	1,0%
Aðrar útgreiðslur.....	0,0%	0,0%	26,8%	44,9%	40,1%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	20,3%	39,5%	45,4%	72,3%	120,9%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	0,7%	0,7%	0,9%	1,3%	1,2%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	0,9%	7,2%	7,5%	8,4%	12,8%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,08%	0,08%	0,09%	0,09%	0,10%

* Kennitölur vegna árána 2014 og fyrr byggja á útreikningi samkvæmt eldri reglum um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 55/2000.

Kennitölur - Séreign LSR

15. Fimm ára yfirlit	2016	2015	2014*	2013	2012
Leið III					
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	4,2%	4,3%	3,2%	5,8%	6,7%
Raunávöxtun.....	2,1%	2,2%	2,1%	2,1%	2,1%
Hrein raunávöxtun.....	2,0%	2,2%	2,1%	2,0%	2,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	2,1%	2,2%	2,4%	3,1%	4,2%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	3,6%	3,8%	4,0%	4,4%	4,9%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....					
Skráð skuldabréf.....					
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....					
Óskráð skuldabréf.....					
Afleiðusamningar.....					
Bankainnistæður, bundnar.....	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjárfestingar í íbúðarhúsnæði					
Aðrar fjárfestingar.....					
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	1.491	1.507	1.292	1.140	1.197
Fjöldi lífeyrisþega	90	89	105	95	110
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	3.555	3.501	3.572	1.984	1.940
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	534	425	569	374	496
Lífeyrir.....	198	228	286	255	373
Hreinar fjárfestingartekjur.....	249	234	161	285	302
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	4	3	4	3	3
Breyting á hreinni eign	582	427	441	401	421
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	94,6%	90,2%	68,5%	77,1%	59,5%
Örorkulífeyrir.....	0,3%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	3,1%	2,3%	1,2%	2,1%	0,8%
Barnalífeyrir.....	1,9%	2,3%	0,8%	1,6%	1,8%
Aðrar útgreiðslur.....	0,0%	5,1%	29,5%	19,2%	37,8%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	37,0%	53,7%	50,3%	68,2%	75,3%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	0,7%	0,8%	0,6%	0,8%	0,6%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	4,1%	4,2%	3,1%	5,8%	6,4%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,06%	0,06%	0,07%	0,06%	0,07%

* Kennitölur vegna árána 2014 og fyrr byggja á útreikningi samkvæmt eldri reglum um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 55/2000.

Viðauki I

Deildaskipt yfirlit LSR

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	2016	2016	2016	2016	2015
Iðgjöld	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LSR
Iðgjöld sjóðfélaga	6.404.932	542.032	842.178	7.789.142	7.088.583
Iðgjöld launagreiðenda	18.413.017	1.605.280	492.307	20.510.604	18.645.916
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(3.402)	(406)	20.671	16.863	52.329
Lífeyrishækkunar	0	14.985.677	0	14.985.677	12.001.539
Greiðslur vegna lífeyrisauka og skuldbindinga ...	117.230.000	0	0	117.230.000	0
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði	200.495	109.511	0	310.007	264.596
Uppgjör og innborganir vegna skuldbindinga	0	2.207.829	0	2.207.829	1.453.732
Séreignariðgjöld ráðstafað inn á fasteignalán	0	0	(484.009)	(484.009)	(553.814)
	<u>142.245.042</u>	<u>19.449.923</u>	<u>871.146</u>	<u>162.566.112</u>	<u>38.952.882</u>
Lífeyrir					
Heildarfjárhæð lífeyris	4.891.954	38.238.582	397.965	43.528.500	37.310.248
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	171.134	26.785	0	197.919	221.273
	<u>5.063.088</u>	<u>38.265.367</u>	<u>397.965</u>	<u>43.726.419</u>	<u>37.531.521</u>
Hreinar fjárfestingartekjur					
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	(5.705.509)	(7.327.017)	(94.131)	(13.126.657)	27.916.379
Hreinar tekjur af skuldabréfum	15.781.425	5.838.600	21.210	21.641.234	21.081.281
Vaxtatekjur af bundnum bankainnistæðum	0	0	241.875	241.875	220.662
Vaxtatekjur af handbæru fé	692.438	(26.762)	10.810	676.486	1.032.002
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum	4.975	45.368	0	50.343	25.330
Fjárfestingargjöld	(176.280)	(128.309)	(2.563)	(307.152)	(418.651)
	<u>10.597.048</u>	<u>(1.598.120)</u>	<u>177.201</u>	<u>9.176.129</u>	<u>49.857.003</u>
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	410.659	463.433	9.660	883.753	791.516
Önnur gjöld	762	10.220	0	10.981	0
	<u>411.421</u>	<u>473.653</u>	<u>9.660</u>	<u>894.734</u>	<u>791.516</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	147.367.581	(20.887.216)	640.722	127.121.088	50.486.848
Hrein eign frá fyrra ári	<u>350.355.119</u>	<u>229.582.048</u>	<u>13.355.680</u>	<u>593.292.847</u>	<u>542.805.999</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>497.722.700</u>	<u>208.694.832</u>	<u>13.996.403</u>	<u>720.413.935</u>	<u>593.292.847</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

	2016 A-deild	2016 B-deild	2016 Séreign	31.12.16 LSR	31.12.15 LSR
Eignir					
Fjárfestingar					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	156.082.374	105.401.729	7.087.450	268.571.553	266.125.415
Skuldabréf	304.315.664	95.672.037	370.507	400.358.207	291.964.234
Bundnar bankainnstæður	0	0	6.180.912	6.180.912	5.622.286
Aðrar fjárfestingar	94.621	57.097	0	151.718	118.327
	<u>460.492.659</u>	<u>201.130.863</u>	<u>13.638.868</u>	<u>675.262.391</u>	<u>563.830.263</u>
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	1.805.878	1.950.315	43	3.756.236	2.942.126
Aðrar kröfur	2.408.952	1.615	14.139	2.424.705	28.130
	<u>4.214.830</u>	<u>1.951.929</u>	<u>14.182</u>	<u>6.180.942</u>	<u>2.970.256</u>
Ýmsar eignir					
Varanlegir rekstrarfjármunir	455.266	18.347	0	473.613	488.790
Handbært fé	32.807.293	7.526.547	355.392	40.689.232	27.897.329
Eignir samtals	<u>497.970.048</u>	<u>210.627.687</u>	<u>14.008.443</u>	<u>722.606.178</u>	<u>595.186.637</u>
Skuldir					
Áfallin lífeyrisskuldbinding	69.485	133.170	0	202.655	167.011
Aðrar skuldir	177.864	1.799.685	12.040	1.989.588	1.726.779
Skuldir samtals	<u>247.348</u>	<u>1.932.855</u>	<u>12.040</u>	<u>2.192.243</u>	<u>1.893.790</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>497.722.700</u>	<u>208.694.832</u>	<u>13.996.403</u>	<u>720.413.935</u>	<u>593.292.847</u>
Eignir utan efnahagsreiknings					
Krafa á launagr. skv. 33. gr. laga nr. 1/1997		382.841.994		382.841.994	343.034.541

Sjóðstreymi árið 2016

	2016	2016	2016	2016	2015
Inngreiðslur	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LSR
Iðgjöld	24.978.685	18.670.139	873.627	44.522.451	38.036.203
Greiðslur vegna lífeyrisauka og skuldbindinga ...	24.010.885	0	0	24.010.885	0
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	776.652	318.420	20.907	1.115.979	980.761
Aðrar inngreiðslur	103.052	36.719	0	139.770	130.654
	<u>49.869.274</u>	<u>19.025.278</u>	<u>894.533</u>	<u>69.789.085</u>	<u>39.147.619</u>
Útgreiðslur					
Lífeyrir	5.035.131	37.975.498	402.229	43.412.858	37.237.466
Rekstrarkostnaður	432.960	491.850	10.309	935.119	756.204
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	1.864	1.864	0	3.727	5.372
Aðrar útgreiðslur	185.283	136.520	2.563	324.365	435.338
	<u>5.655.238</u>	<u>38.605.731</u>	<u>415.101</u>	<u>44.676.071</u>	<u>38.434.381</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>44.214.036</u>	<u>(19.580.453)</u>	<u>479.432</u>	<u>25.113.015</u>	<u>713.238</u>
Fjárfestingarhreyfingar					
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	1.667.733	630.843	28.570	2.327.146	2.500.453
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(33.763.352)	(8.758.235)	(1.735.036)	(44.256.623)	(24.946.975)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	12.433.889	12.055.228	1.459.328	25.948.445	20.079.764
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	17.824.398	13.304.542	13.113	31.142.053	31.774.954
Keypt skuldabréf	(44.021.776)	(4.916.625)	0	(48.938.401)	(30.058.291)
Seld skuldabréf	17.797.172	4.391.637	0	22.188.810	9.164.877
Uppgjör afleiðusamninga	0	0	0	0	(638.062)
Ný bundin innlán	0	0	(310.000)	(310.000)	(355.090)
Yfirteknar fullnustueignir	(78.715)	(178.188)	0	(256.902)	(133.071)
Seldar fullnustueignir	37.126	187.670	0	224.797	207.692
Innborgaðar tekjur vegna fullnustueigna	2.880	2.405	0	5.285	2.116
Gjöld vegna fullnustueigna	(2.141)	(4.430)	0	(6.571)	(7.448)
	<u>(28.102.786)</u>	<u>16.714.850</u>	<u>(544.025)</u>	<u>(11.931.962)</u>	<u>7.590.920</u>
Hækkun/(lækkun) á handbæru fé	16.111.250	(2.865.604)	(64.593)	13.181.053	8.309.863
Gengismunur af handbæru fé	(79.239)	(299.814)	(10.096)	(389.150)	64.399
Handbært fé í upphafi árs	<u>16.775.283</u>	<u>10.691.965</u>	<u>430.081</u>	<u>27.897.329</u>	<u>19.523.068</u>
Handbært fé í lok árs	<u>32.807.293</u>	<u>7.526.547</u>	<u>355.392</u>	<u>40.689.232</u>	<u>27.897.329</u>

Kennitölur LSR

Fimm ára yfirlit	2016	2015	2014*	2013	2012
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	3,04%	8,74%	10,12%	10,47%	14,18%
Raunávöxtun.....	0,93%	6,61%	8,99%	6,57%	9,24%
Hrein raunávöxtun.....	0,79%	6,46%	8,91%	6,49%	9,15%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	6,32%	6,53%	5,66%	4,46%	(2,70%)
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	0,74%	1,71%	2,41%	2,45%	2,84%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	34,6%	41,3%	38,9%	36,5%	31,2%
Skráð skuldabréf.....	37,6%	40,2%	38,6%	40,6%	44,2%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	3,8%	4,7%	6,0%	5,4%	5,7%
Óskráð skuldabréf.....	23,0%	12,8%	15,5%	16,4%	17,9%
Bankainnistæður, bundnar.....	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Aðrar fjárfestingar.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	75,0%	69,0%	67,5%	68,8%	68,7%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	25,0%	31,0%	32,5%	31,2%	31,3%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	30.324	30.080	29.569	29.491	27.000
Fjöldi lífeyrisþega.....	19.626	18.175	16.880	15.882	14.974
Fjöldi sjóðfélaga í árslok **.....	104.798	102.844	101.400	98.256	96.917
Stöðugildi.....	48,0	45,4	45,3	44,3	40,5
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	164.006	40.029	36.323	34.595	33.824
Lífeyrir.....	44.106	38.568	34.471	31.580	29.984
Hreinar fjárfestingartekjur.....	19.601	48.130	51.594	49.424	60.430
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	891	835	804	825	780
Breyting á hreinni eign.....	138.599	48.786	52.669	51.644	63.494
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	79,6%	77,9%	77,2%	76,8%	75,6%
Örorkulífeyrir.....	6,3%	7,3%	6,9%	6,5%	6,5%
Makalífeyrir.....	13,8%	14,3%	14,8%	15,7%	16,1%
Barnalífeyrir.....	0,3%	0,4%	0,4%	0,3%	0,4%
Aðrar útgreiðslur.....	0,0%	0,1%	0,7%	0,6%	1,4%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	26,9%	96,4%	94,9%	91,3%	88,6%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	0,5%	2,1%	2,2%	2,4%	2,3%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	3,0%	8,4%	9,7%	10,0%	13,3%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,14%	0,15%	0,15%	0,17%	0,17%

* Kennitölur vegna árána 2014 og fyrr byggja á útreikningi samkvæmt eldri reglum um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 55/2000.

** Fjöldi sjóðfélaga í árslok er samanlagður fjöldi allra deilda LSR. Það hefur þau áhrif að einhverjir sjóðfélagar eru taldir oftari en einu sinni.